

संस्कृतभारती (उत्तर-तमिळनाडु)

गीतासोपान/दीक्षा/भाषाप्रवेश-प्रथमभाग-परीक्षा जनवरी -2016

नाम - _____

अङ्काः 80

दिनाङ्कः - _____

कालावधि:- होरात्रयम्

शिक्षण-केन्द्रम् - _____

दूरवाणीसंख्या - _____

मुख्यसूचना -उत्तराणि उत्तर-पत्रे लिखत ।

अ) उचित-विभक्ति-रूपाणि उपयुज्य रिक्तस्थानानि पूरयत । (पञ्चानाम्)

5

१. महिला _____ (द्विचक्रिका) पतति ।
२. सरस्वती _____ (त्वम्) नमः।
३. _____ (गुरु) पुत्रः अश्वत्थामः ।
४. _____ (कृष्ण) परितः गोपिका : सन्ति ।
५. भक्तः _____ (हस्त) देवं नमति ।
६. चोरस्य _____ (आरक्षक) भीतिः भवति ।
७. सैनिकाः _____ (युद्धभूमिः) सन्ति।
८. बालिकाः _____ (ग्रन्थाः) पठन्ति ।
९. _____ (वयम्) भाषा संस्कृतम् ।
१०. _____ (सह्याद्रि) गोदावरी प्रवहति ।

आ) रेखाङ्कितपदानाम् आधारेण प्रश्ननिर्माणं कुरुत।

5

१. दश-वादने परीक्षाया : आरम्भः भवति।
२. कमला सन्तोषार्थं संस्कृतं पठति ।
३. गृहात् बहिः : मा गच्छ ।
४. भोजनं रुचिकरम् अस्ति ।
५. मन्त्रिणः वेदिकायां विराजन्ते ।

इ) निर्देशानुसारं परिवर्तनं कृत्वा वाक्यं लिखत ।

(पञ्चानाम्)

5

१. भवती नृत्यम् जानाति किम् ? (भविष्यत्काले)
२. कविः पद्यं लिखति । (बहुवचनम्)
३. गीता गृहपाठं कृतवती । (वर्तमानकाले)
४. माता पात्रं प्रक्षालयति । भोजनम् सिद्धयति । (ल्यप्)
५. शिशुः अक्रीडत् । (स्म प्रयोगः)
६. पुरुषः नमति । प्रसादं ददाति । (क्त्वा)
७. देवाः अस्मान् रक्षन्ति । (एकवचनम्) ।
८. ताः फलरसं पिबन्ति । (क्तवतु)
९. वटुः पुस्तकालयं गच्छति । पुस्तकम् स्वीकरोति । (तुमुन्)
१०. त्वं पाठं रटसि । (भूतकाले)

ई) उचित अव्ययानि वाक्ये योजयत ।

5

(यदा/तदा; यत्र/तत्र; यतः/अतः; यद्यपि/तथापि; यथा/तथा)

१. धर्मः अस्ति । जयः निश्चयः ।
२. परीक्षा अस्ति । बालकः क्रीडति ।
३. श्रीकृष्णः वदति । अर्जुनः श्रुणोति ।
४. माता अस्ति । पुत्री भवति ।
५. ज्वरः अस्ति । गुलिकां स्वीकरोमि ।

उ) (i) समानार्थकानि पदानि लिखत

1 ½

कमलम् = _____

सहोदरः := _____

नेत्रम् = _____

(ii) विलोमार्थकानि पदानि लिखत ।

1 ½

पूर्वः X _____ रिक्तम् X _____ स्थूलः X _____

ऊ) द्वयोः धातुरूपाणि लिखत

9

१. चल् (लङ्-भूतकालः)
२. वर्त् (लट्-वर्तमानकालः)
३. खाद् (लृट्-भविष्यत्कालः)
४. नम् (लोट्-आज्ञा/प्रेरणा)

ऋ) (i) समयम् अक्षरैः लिखत।

5

- १) 6.15 ; (२) 8.45 (३) 10.20 (४) 4.50 (५) 12. 30

(ii) सङ्ख्याम् अक्षरैः लिखत ।

2

- (१) 96 (२) 28 (३) 44 (४) 600 (५) 72

ऋ) रेखाङ्कितपदं परिवर्त्य वाक्यं शुद्धं कुरुत । (पञ्चानाम्)

5

- १) अहं कन्दुकेन क्रीडसि ।
- २) भवान् पुस्तकं दास्यामि ।
- ३) वयं निद्रां करोति ।
- ४) तौ पिबथ ।
- ५) त्वं उच्चैः पठानि ।
- ६) यूयम् नाटकम् अभिनय ।
- ७) ताः मार्जनम् कुरुतः ।
- ८) त्वम् गीतं गायतु ।
- ९) आवां श्लोकम् अवदत् ।
- १०) ह्यः परीक्षा भविष्यति ।

लृ) आवरणात् उचितपदं चित्वा सम्भाषणं पूरयत

14x 1/2 =7

(इच्छति , द्रष्टुम् , आनयामि , पर्यन्तम् , श्वः, कदा, सर्वान् , पञ्च , वसामि , गृहे, बहु, विशेषः,
सूचयतु , निश्चयेन)

राघवः- नमस्ते ।

माधवः नमस्ते ।

राघवः- अहं राघवः। समीपगृहे _____।

माधवः अस्तु। कः _____।

राघवः- अहं भवन्तं _____ आगतवान् ।

माधवः स्वागतम् ।

राघवः- अहं मम _____ संस्कृतं पाठयामि ।

माधवः उत्तमम् ।

राघवः- भवान् पठितुं _____ किम् ?

माधवः _____ इच्छामि । वर्गः _____ ?

राघवः- श्वः सायं _____ वादने भविष्यति । सप्तवादन _____ ।

माधवः _____ आगच्छामि।

राघवः- _____ बान्धवानपि _____।

माधवः सूचयामि । _____ अपि ।

राघवः- तर्हि _____ मिलाव ।

माधवः पुनर्मिलाव ।

ए) अनुच्छेदं पठित्वा उत्तरं लिखत ।

मराठसिंहः इति विख्यातः आसीत् शिवाजिः । अम्बया प्रेरितः शिवः षोडशे वयसि हिन्दु साम्राज्यस्य प्रतिष्ठापनं अकरोत् । मुगलराजानां सम्मुखीकृतवान् च । एकदा बीजापूरसुल्तानः शिवाजिमहाराजं मारयितुम् अफसलखान् इति सेनानायकं नियोजितवान् । कुटिलः सः एकम् उपायम् अचिन्तयत् । किन्तु सः पराजितः । कुपितः अफसलखानः बहूनां देवालयानां नाशम् अकरोत् । शिवाजिः अफसलस्य नाशार्थं, तं मेलनार्थम् आहूतवान् । शिवाजिं मेलितुम् अफसलखानः अल्पसंख्यकान् सैनिकान् अयोजयत् । सैनिकान् पर्वतस्य अधः स्थापयित्वा सः पर्वतस्य उपरि अगच्छत् । शिवाजिः तं आलिङ्गनम् अकरोत् । वक्रबुद्धिः अफसलः झटिति छुरिकां शिवस्य उदरे प्रयुक्तवान् । दीर्घदर्शी शिवाजिः रक्षाकवचेन रक्षितः अभवत् । तस्मिन्नेव समये शिवाजिः व्याघ्रनखायुधेन अफसलस्य उदरं विदारितवान् । तं मारितवान् च ।

1. शिवाजिः कया प्रेरितः आसीत् ? 1
2. कः अप्सलखानः ? 1
3. अप्सलखानः किमर्थं कुपितः अभवत् ? 1
4. शिवाजिः अप्सलखानं कथं मारितवान् ? 1
5. अनुच्छेदतः पदानि चित्वा रिक्तस्थानेषु लिखत । 2
- (i) तुमुन्-अन्त-पदद्वयम् _____
- (ii) भूतकाल-पदद्वयम् _____

ऐ) किमपि एकं सुभाषितं पूरयत ॥ 3

रामं _____ हनूमन्तं _____ वृकोदरम् ।

शयने यः _____ दुःस्वप्नः _____ नश्यति ॥

अथवा

पुण्यस्य _____ पुण्यं नेच्छन्ति _____ ।

फलं _____ पापं कुर्वन्ति _____ ॥

ओ) अधो दत्तानि पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत । (पञ्चानाम्) 10

- १) मन्दिरतः, २) रमायै, ३) ह्यस्तन, ४) पुरतः, ५) भवनानि, ६) वेगेन,
७) स्यन्दनम्, ८) अन्यत्र, ९) सम्यक्, १०) अपि

औ) एकं शीर्षकम् अधिकृत्य पञ्च वाक्यानि लिखत । 10

१. संस्कृतस्य प्रसाराय किं करणीयम् ?
२. मम जीवने संस्कृतस्य महत्त्वम् ।
३. स्वामी विवेकानन्दः ।

- शुभाशयाः -